

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI’NIN

“DTÖ VE AB’DEKİ GELİŞMELER IŞIĞINDA

21. YÜZYILDA TÜRKİYE TARIMI” RAPORU

TANITIM TOPLANTISI KONUŞMASI

25 Aralık 2006

İzmir

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Mesrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Möriksches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Değerli Konuklar ve Değerli Basın Mensupları,

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. “Dünya Ticaret Örgütü ve Avrupa Birliği’ndeki Gelişmeler Işığında 21. Yüzyılda Türkiye Tarımı ve Batı Anadolu Bölgesi” başlıklı seminerimize hoş geldiniz.

Tarım sektörünü Türkiye’nin sosyal ve ekonomik istikrara ulaşmasındaki en öncelikli sektörlerden biri olarak gören TÜSİAD, tarım konusunda yapmakta olduğu çalışmalarla sürdürülebilir ve etkin bir tarımsal politikanın oluşturulmasına katkı sağlamayı ve Türkiye tarımında arzu edilen dönüşümü hızlandırmayı amaçlamaktadır. Tarımda arzulanan yapısal dönüşümün, bu yönde geniş bir toplumsal mutabakatın mevcudiyetiyle mümkün olacağını düşünüyoruz. Bu çerçevede, hazırlamış olduğumuz raporu ve bu rapor ekseninde başlatmış olduğumuz tartışmayı tüm bölgelere yaymak ve tarımdaki dönüşümün bölgesel boyutunu geliştirmek üzere gerçekleştirmekte olduğumuz toplantıların dördüncüsünü Batı Anadolu Bölgesi’nde, İzmir’de gerçekleştirmiş olmaktan büyük bir memnuniyet duyuyoruz.

Türkiye’de tarım politikalarını kırsal ve bölgesel kalkınmadan ayrı düşünmek mümkün değil. Türkiye genelinde ekonomik aktivitenin dağılımına baktığımızda, ancak bazı kentlerimizde bir çeşitlilik olduğunu görüyoruz. Bölgelerimizin çoğunluğunda tarım ve tarıma dayalı sanayiler ön plandadır. Dolayısıyla, tarım sektörü bölgesel kalkınma politikalarının tasarımında çok önemli bir yere sahiptir. Son dönemde Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasında da bölgesel ve kırsal kalkınma boyutunun daha da güçlendiğini görüyoruz.

TÜSİAD olarak, bölgesel gelişme ve bu süreçte yerel sivil toplum örgütlerinin rolüne olan inancımızla, 1996 yılından beri Türkiye’de faaliyet gösteren çeşitli Sanayici ve İşadamı Dernekleri ile bölgesel ve sektörel işbirliği amacıyla bir aradayız. Bu birlikteliğin sonucunda, bölgesel ve sektörel sanayici ve işadamları federasyonlarının ortak sesi olarak bölgesel ve sektörel ekonomik politikaların oluşturulmasına katkıda bulunmak üzere, Kasım 2004’te, Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) kuruldu. Konfederasyonun kurucularından Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED’e üye olan TÜSİAD, katılımını bölgesel boyutta genişletmek üzere, 2006 yılının Ocak ayında gerçekleştirdiği genel kurulunda, TÜRKONFED’in bölgesel federasyonlarına da tedricen katılmaya karar verdi ve bu süreci Marmara ve Kuzey Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu (MAKSİFED) ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu (DOGUNSİFED) ve Doğu Akdeniz Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu (DASİFED) ile başlattı. Bu çerçevede, TÜRKONFED’in bölgesel federasyonlarından birisi olan BASİFED ile birlikte gerçekleştirdiğimiz 21. Yüzyılda Türkiye Tarımı ve Batı Anadolu Bölgesi başlıklı bu toplantı, sanayici ve işadamları federasyonları ve derneklerinin, bölgesel düzeyde yaptıkları ortak çalışmalardan biridir.

Değerli Konuklar,

Hepimizin bildiği gibi, Avrupa Birliği’ne tam üyelik müzakerelerinde, aralarında tarım ve kırsal kalkınmanın da bulunduğu, sekiz başlığın askıya alınması yönündeki Komisyon tavsiye kararı 14-15 Aralık 2006’da yapılan AB Liderler Zirvesi’nde onaylanmıştır. Bu kararla, Avrupa Birliği’nin adeta bir çifte standart sergilediği ve adil olmayan bir yaklaşımda bulunduğunu söylemek mümkündür. Özellikle, tarım ve kırsal kalkınma başlığı gibi önemli ve Gümrük Birliği’nin on yeni üye AB ülkesini kapsamıyla doğrudan ilgili olmayan başlıkların da askıya alınması bu samimiyetsizliğin bir göstergesidir. Öte yandan, ülkemizin hem nüfusunun hem de ekonomimizin önemli bir bölümünü oluşturan tarım sektöründe

yapısal dönüşümün gerçekleştirilmesi ülkemizin önünde önemli bir görev olarak durmaktadır. Bu nedenle Türkiye, tarım sektöründe gerçekleştirmek zorunda olduğu dönüşüm için çalışmalara, müzakere sürecinden bağımsız olarak ara vermeden devam etmelidir.

Tarımda yeniden yapılanmanın temel motifi, geleneksel üretim yapısının yerini modern üretim yapısına bırakması; tarımsal üretimin piyasa odaklı hale getirilmesi olmalıdır. Böylece tarımsal çıktıyı hammadde olarak kullanan sanayi ile tarım arasındaki ilişki güçlendirilebilecektir. Tarımda yapısal değişimle, modern ve büyük işletmeler faaliyete geçecek, üretimde büyük bir dönüşüm ortaya çıkabilecektir. Tarıma dayalı üretim yapan sanayici ile tarımdaki üretici arasında karşılıklı birbirini besleyen bir ilişki kurulabilecek ve Türkiye önemli bir ekonomik potansiyeli harekete geçirebilecektir.

Türkiye tarımının çok önemli sorunları bulunmaktadır ve daha önce üzerini örtebildiğimiz bu yapısal sorunlar artık ülkemizin gelişimi açısından ertelenemez bir noktaya ulaşmıştır.

Tarım, temel besin maddeleri ve sanayinin hammaddelerini üreten bir sektör olması, istihdamdaki ve ihracattaki payı sebebiyle Türkiye ekonomisi için çok önemlidir. Ayrıca Türkiye, eşsiz tarım potansiyeline sahip bir ülkedir. Ancak bütün bu önemine ve potansiyeline rağmen, sektörün şu an içinde bulunduğu nokta hiç de iç açıcı değildir. Yıllar boyunca tarım, uzun vadeli stratejik bir bakış açısından yoksun bırakılmıştır. Son 35 yılda tarımsal katma değerın yıllık ortalama büyüme oranının %1.1 olması, sektördeki etkinlik sorununun en net göstergesidir.

2006 yılında, tarımın Gayrı Safi Yurtiçi Hasıla içindeki payı, %10, istihdam içindeki payı ise %29 civarındadır. Sadece bu rakamlar bile, tarımda dönüşümün sağlanması için elimizden gelen gayreti göstermemiz gerektiğini çok açık biçimde ortaya koymaktadır.

2005 yılında tarım istihdamı 1 milyon 281 bin kişi azalmış, bunların 1 milyon 142 kişisi 2006 yılında tarıma geri dönmüştür. Türkiye’de % 9 olan işsizlik oranın yüksekliği göz önüne alındığında, tarım sektöründeki bu istihdam hareketlerinin önemi daha belirgin hale gelmektedir.

Tarım istihdamındaki artışa rağmen, 2006 yılının ilk üç çeyreğinde tarımsal üretim %1.2 oranında gerilemiştir. Üretimdeki ve dolayısıyla verimlilikteki bu azalmaya paralel olarak, tarım fiyatlarındaki artış aynı dönemde %8 olmuştur. Tarımsal fiyatlar artık dezenflasyon sürecini desteklemez hale gelmiştir. 2003 ve 2004 yılında %20, 2005 yılında ise %30 artan tarım ihracatının artış hızı da 2006 yılının ilk 10 ayında %3’e gerilemiştir.

Bu veriler, alınması gereken önlemlerin aciliyetini, yapısal dönüşümün gerekliliğini net olarak ortaya koymaktadır. Bu nedenle, tarım sektöründe büyük önem ve aciliyet arz eden dönüşümleri tartışmak için bugün bir arada bulunmaktayız. Tarımda dönüşümü, yeniden yapılanmayı sağlayamadığımız takdirde, ne büyümeden, ne istikrardan, ne sosyal refahtan söz etmemiz mümkün olacaktır.

Değerli Konuklar,

TÜSİAD Tarım ve Gıda Çalışma Grubumuz, bu perspektifte faaliyetlerini sürdürmektedir. İşte bugün size kıymetli hocalarımız Doç. Dr. Erol Çakmak ve Prof. Dr. Halis Akder’in takdim edeceği raporumuz da bu çalışmalarımızın bir ürünüdür.

Bugün bir araya gelmemize öncülük eden, BASİFED Yönetim Kurulu'na, Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Deniz Taner ve TÜSİAD Tarım ve Gıda Çalışma Grubumuza da Çalışma Grubu Başkanı Sayın Rint Akyüz şahıslarında teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca, kıymetli görüşlerini bizlerle paylaşacak olan katılımcılara da teşekkür ediyorum. Seminerimizin, dünyada değişen tarım politikaları çerçevesinde Türkiye ve Batı Anadolu tarımının uzun dönemli hedeflerini ortaya koyması konusunda yol gösterici olacağını umuyor, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.